Stratejik rekabet ve finans merkezi

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Açık bir düzen üzerine kurulmuş bir merkez

Modern finans merkezi, yarım yüzyıl boyunca geçerliliğini koruyan varsayımlar üzerine kuruldu. Ticaret üretimden daha hızlı büyüyecek, çok taraflı kurallar güçlüleri dizginleyecek ve sermaye getiri, güvenlik ve hukuki belirliliğin en iyi bileşimini nerede bulursa oraya akacaktı. Singapur'un stratejisi bu varsayımlara dayanıyordu. C.IV. Bölüm'de anlatılan 1968 Asya Doları Piyasası, 1998 sonrasındaki serbestleşme ve 2000'lerin servet yönetimi stratejisi, paranın Singapur ile dünyanın geri kalanı arasında serbestçe dolaşabileceğini varsayıyordu. F.IV. Bölüm'de incelenen yoğun serbest ticaret anlaşmaları ağı da aynı mantığı mallara ve hizmetlere taşıdı.

Bu varsayımların her biri bugün sorgulanıyor. Amerika Birleşik Devletleri ve Çin, ekonomik ilişkilerini bir stratejik rekabet alanı olarak görüyor. Her ikisi de ulusal güvenlik gerekçesiyle ticareti, teknolojiyi ve sermayeyi kısıtlamalarına imkân veren hukuki araçlar geliştirdi. Uluslararası Para Fonu (IMF), Nisan 2023 tarihli *Global Financial Stability Report* (Küresel Finansal İstikrar Raporu) raporunun bir bölümünü bu gelişmeye ayırdı. Parçalanmanın "sermayenin sınır ötesi dağılımını, uluslararası

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

ödeme sistemlerini ve varlık fiyatlarını" etkileyebileceği, bankaların fonlama maliyetlerini artırıp özel sektöre sağlanan krediyi azaltabileceği uyarısında bulundu.[1] İşi sermayenin sınır ötesi dağılımı olan bir finans merkezi için bu uyarılar faaliyetinin özünü tarif eder.

İki ortak, iki tür bağımlılık

Singapur'un her iki güçle ilişkisi farklı bir yapıya sahiptir. Amerika Birleşik Devletleri bölgesel güvenlik düzeninin garantörü ve yatırım ile teknolojinin başlıca kaynaklarından biridir. İlk kez 1990'da yapılan bir düzenleme kapsamında Amerikan kuvvetleri Singapur'un hava ve deniz tesislerini kullanır. İki hükümet bu düzenlemeyi Eylül 2019'da on beş yıl daha, 2035'e kadar uzattı.[2] Ekonomik ilişki de yakındır. 2025'te Amerika Birleşik Devletleri Singapur'a 41,6 milyar ABD doları değerinde mal ihraç etti ve 38,2 milyar ABD doları değerinde mal ithal etti. Bu, ABD'ye 3,4 milyar ABD dolarlık bir mal ticareti fazlası sağladı. Hizmetlerdeki 29,5 milyar ABD dolarlık fazlası ise çok daha büyüktü.[3]

Çin ile ilişki ise ticarete, bölgesel ekonomik entegrasyona ve giderek artan ölçüde özel servete dayanır. Singapur, Çin Halk Cumhuriyeti ile diplomatik ilişkilerini ancak 3 Ekim 1990'da, Endonezya'nın aynı yılın Ağustos ayında Pekin ile kendi ilişkilerini yeniden kurmayı kabul etmesinden sonra kurdu.[4] İki ülke arasındaki ticaret o tarihte çoktan yerleşmişti. Suzhou ve Tianjin'deki hükümetlerarası projeler daha sonra Singapur'u Çin'in kalkınmasında bir ortak hâline getirdi. I.II. Bölüm bu ilişkiyi ayrıntılı olarak anlatır. Burada asimetrisine dikkat çekmek yeterlidir. Singapur'un güvenlik bağları Washington'a uzanırken ticari geleceğinin büyük bölümü, en büyük ekonomisi Çin olan bir bölgededir.

Singapur'un liderleri ikisi arasında seçim yapmayacaklarını defalarca söyledi. Başbakan Lee Hsien Loong bu görüşü 2020'de *Foreign Affairs* dergisinde yayımlanan bir makalede ortaya koydu. Makale, güçler arasındaki bir çatışmanın tüm bölgenin refahını tehlikeye atacağı uyarısında bulunuyordu.[5] Lee, yakınlığın sınırları konusunda da aynı ölçüde açıktı. 1 Nisan 2022'de "Singapur ABD'nin müttefiki değildir" dedi.[6] Bu formül, Çin'e yönelik bir ittifaka katılmadan güvenlik alanında Amerika Birleşik Devletleri ile işbirliği yapan bir ortağı tarif eder.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Bir güç aracı olarak finans

Finans merkezleri için belirleyici değişim Şubat 2022'de geldi. Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin ardından Batılı güçler, Rusya merkez bankasının yurt dışında tutulan yaklaşık 300 milyar ABD doları tutarındaki döviz rezervlerine erişimini engelledi.[7] Bu adım, Batı para birimlerinde ve Batılı kuruluşlarda tutulan rezervlerin siyasi bir kararla dondurulabileceğini gösterdi. Dünyanın dört bir yanındaki merkez bankaları, egemen varlık fonları ve özel yatırımcılar bundan kendi sonuçlarını çıkardı. Bazıları altına yönelerek çeşitlendirme yaptı, diğerleri varlıklarını nerede tuttuklarını ve ticaretlerini hangi para birimlerinde ödediklerini yeniden gözden geçirdi.

Çin bu olasılığa 2022'den önce hazırlanmıştı. Sınır Ötesi Bankalararası Ödeme Sistemi (Cross-Border Interbank Payment System, CIPS), Batı'nın mesajlaşma ve takas ağlarına bir alternatif olarak 2015'te kuruldu.[8] Pekin yabancı yaptırımlara hukuki bir yanıt da geliştirdi. Ulusal Halk Kongresi Daimi Komitesi tarafından 10 Haziran 2021'de kabul edilen ve aynı gün yürürlüğe giren Yabancı Yaptırımlara Karşı Kanun, yabancı yaptırımları uygulayanlara karşı vize yasakları, malvarlığı dondurma ve Çin'deki ticari faaliyetlere kısıtlama gibi karşı önlemlere izin verir.[9]

Bunun Singapur üzerindeki etkisi incelikli ama gerçektir. Singapur bankaları dolar cinsinden büyük pozisyonlar tutar ve bunların takasını New York üzerinden yapar. Servet yöneticileri, Singapur'da tutulan varlıkların Batı ile ilişkilendirdikleri siyasi risklere karşı güvende olup olmadığını soran Çinli ailelere hizmet verir. Düzenleyiciler ise şehrin Çin sermayesi için cazip kalırken Amerikan muhabir bankalarının güvenini korumasını sağlamak zorundadır. Bu ilişkilerin her biri ticari açıdan rasyoneldir. Güçler arasındaki rekabet ise bunları bir arada tutmayı zorlaştırır.

2025 gümrük tarifesi şoku

İkinci şok ticari nitelikteydi. 2 Nisan 2025'te Amerika Birleşik Devletleri ithalata yüzde 10'luk genel bir gümrük tarifesi uygulanacağını ve onlarca ticaret ortağı için daha yüksek "karşılıklı" oranlar getirileceğini açıkladı. Singapur, 1 Ocak 2004'ten bu

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

yana yürürlükte olan bir serbest ticaret anlaşmasına sahip olmasına ve ABD'den, oraya ihraç ettiğinden daha fazla mal ithal etmesine rağmen taban orana tabi tutuldu.[10] Başbakan Lawrence Wong ilk yanıtını 4 Nisan 2025'te kaydedilmiş bir videoyla verdi. Videoda dünyanın "daha keyfi, daha korumacı ve daha tehlikeli yeni bir döneme" girdiğini söyledi.[11] 8 Nisan 2025'te Parlamento'ya sunduğu bakanlık açıklamasında ise Amerikan tarifelerinin "bir dosta yapılacak davranışlar olmadığını" ekledi.[12]

Açıklama, anlık zararın ötesine geçiyordu. Wong tarifeleri "Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) kurallarının temelden reddi" ve bir ülkenin tüm ticaret ortaklarına eşit muamele etmesini öngören kural olan "en çok kayrılan ulus (MFN) ilkesinin tamamen inkârı" olarak nitelendirdi. Küçük devletler için vardığı sonuç sertti: "büyük güçler şartları dikte edecek ve biz marjinalleşme ve dışlanma riskiyle karşı karşıya kalacağız."[13] Singapur misilleme yapmayı reddetti. Etkilenen şirketlere destekle, müzakereyle ve diğer ortaklarla ticaret anlaşmaları kurmaya yönelik yenilenmiş bir çabayla yanıt verdi.

Ardından tarifelerin hukuki dayanağı çöktü. 20 Şubat 2026'da ABD Supreme Court'u, Uluslararası Olağanüstü Ekonomik Yetkiler Kanunu (International Emergency Economic Powers Act, IEEPA) kapsamında uygulanan tarifelerin hukuka aykırı olduğuna altıya karşı üç oyla hükmetti. Yönetim bunların yerine 1974 tarihli Ticaret Kanunu'nun (Trade Act of 1974) 122. maddesine dayanan yüzde 10'luk küresel bir tarife getirdi. Bu tarife Şubat 2026'nın sonunda azami 150 gün için yürürlüğe girdi. Mayıs 2026'da ABD Uluslararası Ticaret Mahkemesi (Court of International Trade) bu tarifenin de hukuka aykırı olduğuna karar verdi ve karar istinaf aşamasındadır.[14] 1962 tarihli Ticareti Genişletme Kanunu'nun (Trade Expansion Act of 1962) 232. maddesine dayanan sektörel tarifeler ise yürürlükte kalmaya devam ediyor. Bunlar arasında 1 Ekim 2025 için açıklanan ve kısmen yürürlükte olan, markalı veya patentli ilaçlara yönelik yüzde 100'lük bir tarife bulunur. Amerika Birleşik Devletleri'nde tesis kuran şirketler bu tarifeden muaftır. Ocak 2026'dan itibaren dar bir yelpazedeki ileri çiplere yönelik yüzde 25'lik bir tarife de bunlara dahildir.[15] Büyük ilaç ve yarı iletken tesislerine ev sahipliği yapan Singapur için her iki sektör de önemlidir.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Finans merkezi için asıl ders istikrarsızlığın kendisidir. Şirketlerin ve bankaların sabit kabul ettiği hukuki kurallar, örneğin bir serbest ticaret anlaşmasının hükümleri, tek taraflı olarak değiştirilebildi ve ardından sonucu belirsiz davalara konu oldu. Ticaret finansmanını, proje finansmanını ve Amerikan piyasalarına açık şirketlerin değerlemesini fiyatlamak zorlaştı. Tarife riskine, tedarik zincirinin yeniden yapılandırılmasına ve sözleşme hükümlerine ilişkin danışmanlık talebi de buna paralel olarak arttı.

Bir avantaj olarak siyasi istikrar

Bu arka plan karşısında Singapur'un kendi istikrarı daha değerli hâle geldi. Başbakanlığın Lee Hsien Loong'dan Lawrence Wong'a devri 15 Mayıs 2024'te sorunsuz gerçekleşti.[16] Mayıs 2025 genel seçimlerinde iktidardaki Halk Eylem Partisi (People's Action Party, PAP) oyların yüzde 65,57'sini ve 97 sandalyenin 87'sini kazandı.[17] Bir rekabet döneminde varlıklarını tutacak bir yer arayan yatırımcılar bu tür sonuçları politika sürekliliğinin işaretleri olarak okur.

Devlet, yabancı güçlerin Singapur'u kendi rekabetlerinin sahnesi olarak kullanma girişimlerine karşı da kendini donattı. Yabancı Müdahale (Karşı Önlemler) Kanunu (Foreign Interference (Countermeasures) Act), 4 Ekim 2021'de Parlamento tarafından kabul edildi ve 7 Temmuz 2022'de yürürlüğe girdi. Kanunun belirtilen amacı, "yabancı müdahale eylemlerine karşı koyarak kamu yararını korumaktır".[18] Kanun siyaseti ve kamusal iletişimi ele alır. Finans merkezi için ise hükümetin manevra alanını hangi yönden gelirse gelsin baskıya karşı savunacağının işaretidir.

Notlar

1. Uluslararası Para Fonu, *Global Financial Stability Report*, Nisan 2023, 3. bölüm, "Geopolitics and Financial Fragmentation: Implications for Macro-Financial Stability" (imf.org, özet sayfası, Erişim tarihi: Kasım 2026): parçalanma "could affect cross-border allocation of capital, international payment systems, and asset prices"; sonuçları "higher banks' funding costs", "reduced bank profitability" ve "lower provision of credit to the private sector". ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

2. Singapur Savunma Bakanlığı, 24 Eylül 2019 tarihli basın duyurusu (mindef.gov.sg, Erişim tarihi: Kasım 2026): Başbakan Lee Hsien Loong ile Başkan Donald Trump tarafından imzalanan değişiklik "renews the 1990 MOU by extending it for another 15 years"; Wikipedia, "Singapore–United States relations" (Erişim tarihi: Kasım 2026): 23 Eylül 2019'da (New York saatiyle) iki ülke, ABD kuvvetlerinin Singapur'un hava ve deniz üslerini kullanmasına izin veren savunma anlaşmasını yeniledi ve on beş yıl uzatarak 2035'e kadar geçerli kıldı; Strategic Framework Agreement kapsamında kıyı muharebe gemilerinin Changi Deniz Üssü'ne dönüşümlü konuşlandırılması. ↩

3. Office of the United States Trade Representative, "Singapore" (ustr.gov, Erişim tarihi: Kasım 2026): 2025'te ABD'nin Singapur'a mal ihracatı 41,6 milyar ABD doları, ithalatı 38,2 milyar ABD doları, mal ticareti fazlası 3,4 milyar ABD doları; 2025'te hizmet ihracatı 47,9 milyar ABD doları, hizmet ithalatı 18,4 milyar ABD doları ve hizmet ticareti fazlası 29,5 milyar ABD doları. ↩

4. Wikipedia, "China–Singapore relations" (Erişim tarihi: Kasım 2026): diplomatik ilişkiler 3 Ekim 1990'da kuruldu; Singapur, komşularının, "particularly Indonesia", Çin Halk Cumhuriyeti ile ilişkilerini önce normalleştirmesini tercih etti; Endonezya ve Çin Halk Cumhuriyeti 8 Ağustos 1990'da ilişki kurma kararlarını açıkladı. Makalenin Singapur'un Çin Halk Cumhuriyeti'ni tanıyan son Güneydoğu Asya devleti olduğu yönündeki ifadesi burada benimsenmemiştir, çünkü Brunei Pekin ile ilişkilerini ancak 1991'de kurdu. ↩

5. Lee Hsien Loong, "The Endangered Asian Century: America, China, and the Perils of Confrontation", *Foreign Affairs*, cilt 99, sayı 4, Temmuz/Ağustos 2020 (çevrim içi yayım 4 Haziran 2020). ↩

6. Wikipedia, "Singapore–United States relations" (Erişim tarihi: Kasım 2026): 1 Nisan 2022'de Başbakan Lee Hsien Loong "Singapore is not an ally of the U.S." dedi. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

7. Wikipedia, “International sanctions during the Russian invasion of Ukraine” (Erişim tarihi: Kasım 2026): 28 Şubat 2022’de Rusya merkez bankasının yurt dışında tutulan yaklaşık 300 milyar ABD doları tutarındaki döviz rezervlerine erişimi engellendi. ↩
8. Wikipedia, “Internationalization of the renminbi” (Erişim tarihi: Kasım 2026): “The China International Payments System was established in 2015 as an alternative to SWIFT.” ↩
9. Wikipedia, “Anti-Foreign Sanctions Law” (Erişim tarihi: Kasım 2026): Ulusal Halk Kongresi Daimi Komitesi tarafından 10 Haziran 2021’de kabul edildi ve aynı tarihte yürürlüğe girdi; kanun “denial or cancellation of visas, asset freezes”, Çin’deki ticari faaliyetlerin kısıtlanması ve Çinli kuruluşlarla işlem yasağı gibi önlemlere izin verir. ↩
10. Wikipedia, “Singapore–United States relations” (Erişim tarihi: Kasım 2026): Singapur–ABD Serbest Ticaret Anlaşması 6 Mayıs 2003’te imzalandı, 1 Ocak 2004’te yürürlüğe girdi; Nisan 2025’te ABD’ye giren mallara Singapur’a da uygulanan yüzde 10’luk genel bir tarife getirildi. ↩
11. “Singapore must be clear-eyed about dangers ahead; the risks are real, stakes are high, says PM Wong”, *The Star* (Straits Times/Asia News Network), 4 Nisan 2025: Başbakan’ın sosyal medya hesaplarında paylaşılan beş dakikalık video; “The world is entering a new phase – one that is more arbitrary, protectionist, and dangerous”. ↩
12. “PM Wong’s video on tariffs goes viral”, *Mothership*, Nisan 2025: Wong, 8 Nisan 2025’te Parlamento’daki bakanlık açıklamasında yüzde 10’luk taban tarifelerin “are not actions one does to a friend” olduğunu söyledi; video mesaj 4 Nisan 2025 tarihlidir. ↩
13. “Singapore PM outlines three implications US tariffs have on global trading system”, *The Star*, 9 Nisan 2025, 8 Nisan 2025 tarihli Parlamento açıklamasını aktarıyor: “a complete repudiation of the Most Favoured Nation (MFN) principle”; “Small countries have limited bargaining power in one-on-one bilateral negotiations, so the major powers will dictate the terms, and we risk being marginalised and sidelined”; “Global implications of US tariffs”,

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Mothership, Nisan 2025: tarifeler "a fundamental rejection of World Trade Organization (WTO) rules" ve "a complete repudiation of the MFN principle" idi; "So the major powers will dictate the terms, and we risk being marginalised and sidelined"; "Once trade barriers go up, they tend to stay up"; Singapur misilleme yapmayacaktı. ↩

14. Wikipedia, "Tariffs in the second Trump administration" (Erişim tarihi: Kasım 2026): *Learning Resources, Inc. v. Trump*, 20 Şubat 2026'da 6–3 oyla karara bağlandı ve IEEPA tarifelerinin hukuka aykırı olduğuna hükmedildi; yerine 1974 tarihli Ticaret Kanunu'nun 122. maddesine dayanan, 150 gün süreli, 24 Temmuz 2026'ya kadar geçerli yüzde 10'luk küresel tarife; NBC News, 24 Şubat 2026, "Trump's global tariff takes effect at 10%, despite announcement of 15%"; ABD Uluslararası Ticaret Mahkemesi 122. madde tarifesinin hukuka aykırı olduğuna karar verdi ve karar istinaf aşamasındadır, *Politico*, 7 Mayıs 2026, "Trade court rules Trump's replacement tariffs illegal" haberine atıfla. Makalenin özet tablosu yürürlük tarihi olarak 20 Şubat 2026'yı ve sona erme tarihi olarak 20 Temmuz 2026'yı gösterirken metninde 24 Temmuz 2026 tarihi yer alır. ↩
15. Wikipedia, "Tariffs in the second Trump administration" (Erişim tarihi: Kasım 2026): markalı veya patentli ilaçlara 1 Ekim 2025 için açıklanan yüzde 100'lük tarife, özet tabloda "Partially in effect" olarak listelenmiştir; ABD'de tesis kuran şirketlere muafiyet ve müzakere edilen anlaşmalar kapsamında yüzde 15 tavan; Ocak 2026'dan itibaren dar bir yelpazedeki ileri çiplere yüzde 25 tarife, veri merkezleri, araştırma ve tüketici kullanımına yönelik çiplere muafiyet. ↩
16. Wikipedia, "Lee Hsien Loong" (Erişim tarihi: Kasım 2026): "The handover ultimately occurred on 15 May 2024"; Lawrence Wong bu tarihte Başbakan olarak onun yerine geçti. ↩
17. Wikipedia, "Lawrence Wong" (Erişim tarihi: Kasım 2026): 2025 genel seçimlerinde PAP, oyların yüzde 65,57'si ve 97 sandalyenin 87'siyle nitelikli çoğunluğunu korudu. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

18. Wikipedia, “Foreign Interference (Countermeasures) Act 2021” (Erişim tarihi: Kasım 2026): 4 Ekim 2021’de kabul edildi, 7 Temmuz 2022’de yürürlüğe girdi; kanun “protect the public interest by counteracting acts of foreign interference” amacını taşır. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com